

15. august 2025

EM 2025/65

Jeg fremsætter hermed følgende forslag til forespørgselsdebat i henhold til § 36 i forretningsorden for Inatsisartut:

Forslag til forespørgselsdebat om, hvordan vi fra politisk side kan fremme socialøkonomiske virksomheders rolle i arbejdet for at minimere ungdomsarbejdsløshed

(Medlem af Inatsisartut Margrethe Thårup Andersen, Demokraatit)

Vi har som samfund store udfordringer, hvad angår ungdomsarbejdsløshed og unges manglende tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet. I den sammenhæng er socialøkonomiske virksomheder et redskab, som vi i langt højere grad bør aktivere og understøtte politisk.

De lovgivningsmæssige rammer herfor blev skabt i 2019 og loven trådte i kraft den 1. januar 2020¹. Loven gør det muligt for private, erhvervsdrivende aktører at organisere sig med et socialt formål og samtidig opnå en særlig status, der blandt andet kan styrke mulighederne for at tiltrække midler fra fonde og samarbejdspartnere. Jeg mener, at vi skal blive bedre til at udnytte de muligheder, som denne lov giver med henblik på at hjælpe vores unge med at komme i arbejde eller i gang med en uddannelse.

Socialøkonomiske virksomheder kan nemlig efter min mening spille en vigtig rolle i at realisere vores fælles politiske ambitioner om at nedbringe ungdomsarbejdsløsheden. Ved at tilbyde meningsfuld beskæftigelse og et trygt læringsmiljø, så kan sådanne virksomheder bidrage til, at de unge bliver opkvalificeret, at de får et bedre netværk og at de gennemgår en vigtig personlig udvikling. Det handler i bund og grund om at give de unge en ny start og troen på, at der findes en vej videre.

Vi har allerede konkrete erfaringer med unge, som har haft stor gavn af den tilgang, som socialøkonomiske virksomheder kan tilbyde. Tillad mig at komme med et par eksempler hentet fra den socialøkonomiske virksomhed SIU-TSIU's statusrapport²:

- En mand på 20 år kom i virksomhedspraktik som automekaniker. Det var et godt match. Han startede som arbejdsmand i virksomheden og fik sideløbende undervisning i matematik på Majoriaq med henblik på at klargøre sig til at komme på Automekanikeruddannelsen.
- En anden ung mand udtrykte fra start interesse for arbejdet som terminalarbejder. Han kom i virksomhedspraktik på havnen og fik på denne baggrund et job hos Royal Arctic Line med mulighed for

¹ Inatsisartutlov nr. 31 af 28. november 2019 om registrerede socialøkonomiske virksomheder

² SIU-TSIU: De første unge - Det første år 2021/2022

senere at komme i lære som terminalarbejder.

Disse unge har ikke blot fået faglige kompetencer, men har også fået styrket deres selvværd og tro på fremtiden. Det er lykkedes at kombinere lokal forankring, faglig opkvalificering og samfundsgavnlig aktivitet i en helhedsorienteret indsats.

Hvis vi politisk ønsker at skabe flere sådanne historier, så er vi nødt til at stille os selv en række vigtige spørgsmål:

- Hvilke konkrete skridt kan vi iværksætte for at sikre, at de muligheder, der allerede findes i lovgivningen, bliver udnyttet langt mere aktivt og målrettet, så socialøkonomiske virksomheder kan vokse og brede sig?
- Bør der etableres et centralt rådgivningsorgan, som kan vejlede borgere og organisationer om registrering, fondsansøgninger og drift, hvis man har et ønske om at opstarte en socialøkonomisk virksomhed?
- Skal vi som samfund understøtte opstartsprojekter og pilotindsatser de steder, hvor behovet for meningsfuld beskæftigelse blandt unge er størst?
- Kan det være en idé at indgå i formaliserede partnerskaber med danske og internationale fonde for at styrke tilgangen af private midler og faglig kapacitet?

Der er grund til at tro på potentialet i de socialøkonomiske virksomheder på baggrund af de nuværende erfaringer. Det giver håb. Det her er et område, hvor lovgivningen allerede er på plads, men hvor det politiske fokus og de praktiske redskaber stadig mangler en smule for, at tankerne kan blive til virkelighed flere steder end i dag.

Jeg håber, at vi med denne debat kan tage det første skridt mod en mere aktiv og målrettet brug af socialøkonomiske virksomheder som en del af løsningen på vores udfordringer med den massive ungdomsarbejdsløshed.

Jeg ser frem til at høre, hvad de øvrige partier og Naalakkersuisut mener om dette emne.